

දූව වනාන්තර ජීවය වර්ග ගණන

දුරියන් වගාව ආරක්ෂා කරගනිමු

දුරියන් යනු වර්තමානයේ ඉතාමත් ප්‍රචලිත වෙමින් පවතින වැදගත් පලතුරක් වන අතර එය ආර්ථික වශයෙන්ද ඉතා වාසිදායක බැවින් වගා කිරීමට ගොවි මහතන් පෙළඹී ඇත. මෙම වගාව ප්‍රචලිත වීමත් සමඟ දැනට මෙතෙක් බහුලව නොතිබූ පළිබෝධ හා රෝග වර්තමානයේ දක්නට ලැබේ. මෙම තත්වය අනුව දැනට හිතර ගොවි මහතන්ගේ සෞභ්‍ර වල හාටිතා වෙමින් පවතින ප්‍රධාන පළිබෝධකයෙක් පිළිබඳ විස්තර දැනුවත් කිරීම වැදගත් වේ.

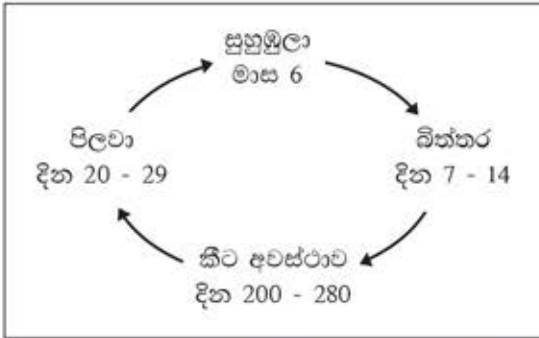
මෙම පළිබෝධකයා කුරුමිනි විශේෂයක් වන අතර බහුලව පැරණි හා නව වගා වලට බහුලව හානි කරමින් සිටී මෙම පළිබෝධකයාගේ කීට අවස්ථාව දුරියන් ශාකයේ පොත්තට දැඩි ලෙස හානි කරයි.

මෙම කුරුමිනියාගේ විද්‍යාත්මක වර්ගීකරණය පහත පරිදි වේ.

- Class :- Insecta
- Order :- Coleoptera
- Family :- Cerembycidae
- Genus :- Batocera
- Spp :- *Batocera rufomaculata*

පළිබෝධකයා කදේ පොත්ත තුළ උමං භාරමින් පොත්ත කා දමයි

බිත්තර කැදලි

වැඩුනු කීටයා

සුහුඹුල් කුරුමිණියා

පරිසර උෂ්ණත්වය සමඟ මෙම කුරුමිණියාගේ වර්ධන වේගය වෙනස් වේ. පරිසර උෂ්ණත්වය වැඩි වීමත් සමඟ වර්ධනය සහ ක්‍රියාකාරීත්වය වැඩි වේ. උෂ්ණත්වය අඩුවන විට කුරුමිණියාගේ ක්‍රියාකාරීත්වය අඩු වේ. දුරියන් හැර අඹ, කොස්, රබර්, කපු, අලිගැටපේර වැනි ශාක ද, ධාරක ශාක ලෙස යොදා ගනී.

හානි කරන ආකාරය

සුහුඹුල් කුරුමිණියා කඳේ පොත්ත මතුපිට කුඩා සිදුරු සහිත ස්ථාන වල හෝ වවැනි ස්ථාන සාදා බිත්තර දැමීම සිදු කරයි. මෙම බිත්තර වලින් දින 7 - 14 අතර කාලයකින් කීටයන් බිහි කරන අතර මෙම කීටයන් දින 200 ක පමණ ඉතා දීර්ඝ කාලයක් දුරියන් ශාකයට හානි කරයි. මෙහිදී පොත්ත තුළ උමං භාරමිත් පොත්ත කා දමයි. කීටයා වර්ධනය වන විට දැඩි හානියකට ගත ලක් වේ. ඉන්පසුව කෝෂ ගත වන කීටයා දින 20 - 29 ක් පමණ පිලා අවස්ථාව ගත කොට නැවත සුහුඹුල් සත්වයෙකු බවට පත් වේ. වැඩිහිටි සත්වයා මාස 6 ක් පමණ පිවිත් වේ. මෙම හානිය කුඩා කීට අවස්ථා වලදී හඳුනා ගැනීම තරමක් අපහසුය. නමුත් කීටයා විශාල වීමත් සමඟ ආහාරයට ගන්නා කොටස් සහ කැදලි, ගස මුල වැටී තිබීමෙන් හඳුනා ගත හැකිය. තවද කඳෙන් යුෂ වහනය වීමක්ද සිදුවේ. හැකි ඉක්මනින් මේ සඳහා ප්‍රතිකාර කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. නැතහොත් දුරියන් ශාකය මිය යාමටද ඉඩ ඇත. පාලනය කිරීම ඉතා අපහසු අතර හැකි සෑම පියවරක්ම ඒ සඳහා ගත යුතු වේ.

මෙම සත්වයා විවිධ සාමාන්‍ය හම් වලින් හඳුන්වයි. දුරියන් පොත්ත විදින්නා, රතු හිත් සහිත දිගු අං සහිත කුරුමිණියා, අඹ කඳ විදින්නා ලෙසද දැක්විය හැකිය. Long horn stem beetle (*Batocera rufomaculata*) ප්‍රධානව දුරියන් වගා කරන ප්‍රදේශ වල බහුලව දැකිය හැකි ප්‍රධාන පලිබෝධකයෙකි. ඉතා ප්‍රබල

පලිබෝධකයෙකි. පහසුවෙන් මර්ධනය කළ නොහැකිය. පාලනය කිරීම සඳහා කුරුමිනියාගේ හැසිරීම, හැසිරීමේ රටාව, බෝවීම, බිත්තර දැමීමේ රටාව, පිවන වක්‍රය පිළිබඳව මනා අවබෝධයක් තිබීම වැදගත් වේ.

මෙම වර්ගයේ විශේෂ කිපයක් ඇත. බහුලව සහ ප්‍රධානව හානි කරනුයේ *Batocera rufomaculata* Degeer විශේෂයයි. දැනට ලංකාවේ දුරියන් වගාව ආශ්‍රිතව මෙම හානිය ඇත. බිත්තර වලින් පිටතට එන කිටයා පොත්ත ආහාරයට ගනී. වැඩුණු කිටයා ප්ලෝයම පටක ආහාරයට ගනිමින් වර්ධනය වේ. ඉන් පසුව කුහර සාදමින් කෝෂ ගත වීම සඳහා කඳේ දැඩි කොටසට ගමන් කරයි. කුඩා කිටයා ගේ හානිය හඳුනා ගැනීම අපහසු වේ. නමුත් කඳ සිදුරු කිරීම, යුෂ වහනය වීම, පහු කැඳලි දක්නට ලැබීම තුලින් වැඩුණු කිටයා හඳුනාගත හැකිය. හොඳින් වැඩුණු කිටයා සෙන්ටිමීටර් 8 - 10 පමණ දිගැතිය. පෙර කෝෂ අවස්ථාව දින 200 - 280 ක් පමණ වන අතර කෝෂ අවස්ථාව දින 20 - 29 පමණ වේ.

පාලනය කිරීම

මෙහිදී සුහුඹුල් සතුන් යාන්ත්‍රිකව විනාශ කිරීම, කඳේ උමං ගුද්ධ කර කිටයන් විනාශ කිරීම, ශාකයේ මිය ගිය සහ හානි වූ කොටස් කපා ඉවත් කර පුළුස්සා දැමීම, ගසේ මතුපිට කුරුට්ට කොටස ගුද්ධ කර ප්‍රබල කෘමිනාශක නිතර යෙදීම මගින් බිත්තර දැමීම සහ දමන බිත්තර මගින් පිටවන අළුත් කිටයන් විනාශ

කිරීම, සිදු කළ හැකිය. මීට අමතරව අලෝක උගුල් භාවිතා කර පරිනත කුරුමිනියා පාලනය කිරීම, නිතර නිතර ගස් පරීක්ෂාවට ලක් කොට කිටයන් හානි කර ඇත්දැයි බලා බවුන් විනාශ කිරීම, කඳ ගුද්ධ කළ සෑම අවස්ථාවකටම කෘමිනාශක වලට අමතරව කැන්ඩසාන් වැනි දිලීර නාශකයන් අලේප කිරීම වැදගත් වේ. වගාව පිළිබඳ නිරන්තර අධීක්ෂණය ඉතාමත් වැදගත් වේ. අඩන්ඩව කෘමිනාශක යෙදීම මෙහිදී අවශ්‍ය වේ.

ගසේ මතුපිට කුරුට්ට කොටස ගුද්ධ කර කෘමිනාශක යෙදීම

තොරතුරු ගෙන ආවේ,
ඩබ්. ඩී. ලෙස්ලි
සහකාර කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂ - පර්යේෂණ
පලතුරු බෝග පර්යේෂණ හා සංවර්ධන
ආයතනය
කනන්විල, හොරණ